

Kitsur Shulhan Arukh Mekor Hayim, Ch. 104

קיצוש"ע מקור חיים, פרק ק"ד

1) If one transgresses any of the positive or negative *mitsvot* in the Torah, whether purposely or by mistake, then when he repents and returns from his sin, he must confess before God, blessed be He. This confession is a positive commandment from the Torah. Its essence is: "please, O God, I have sinned, transgressed, and committed iniquity before You by doing such-and-such. I feel regret and shame at my actions, and I will never return to such behavior again." This is the essential confession, and any one who goes into more depth is praiseworthy.

2) In modern times, now that the Holy Temple is no longer standing and we have no altar of atonement, all that is left is repentance. Such repentance atones for all our sins, and even if one behaved wickedly his entire life and repented at the last moment, we do not mention any of his past evil deeds. The day of Yom Kippur itself is an atonement for those who repent sincerely.

3) If one injures his friend or causes him financial loss, then even if he pays back what he owes, he is not forgiven until he confesses and undertakes never to behave that way again.

4) Complete repentance is when one reaches a situation where the source of sin is nearby and he could repeat it, but he refrains because of his repentance, and not from fear or weakness. For example, if he had a forbidden sexual relationship with a woman, and after some time he was alone with her while his love and all surrounding circumstances remained the same, and he withdrew himself without transgressing – such a one has truly repented. If he only repented in his old age, then even though it isn't complete, it works and he is a true repenter. Even if he transgressed his whole life and died in the process of confession, all his sins are forgiven.

5) The components of repentance are that the sinner must leave the sin behind, cast it from his thoughts, and undertake never to repeat it, as it is said "let the wicked forsake his way." He must also have regret for what happened, as it is said "after I repented I regretted," and God will be his witness that he will never repeat it. He must confess aloud and voice his intention to cease the sin. This is like one who immerses in a *mikve* with an insect in his hand, for the immersion cannot purify him until he casts the insect away. He must also state what the sin was, as it is said "the people sinned and made a golden calf."

א) כל מצוות שבתורה בין עשה בין לא-תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ב"ה. ווידוי זה הוא מצוות-עשה מן התורה. עיקרו של וידוי "אנא השם חטאתי עויתי ופשעתי לפניך ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובושתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה." זהו עיקרו של וידוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משובח.

ב) בזמן הזה שאין בית-המקדש קיים ואין לנו מזבח כפרה, אין שם אלא תשובה. התשובה מכפרת על כל העבירות אפילו רשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירים לו שום דבר מרשעו. ועצמו של יום-הכפורים מכפר לאלה השבים בתשובה.

ג) החובל בחבירו ומזיק ממונו אעפ"י ששילם לו מה שהוא חייב לו אינו מתכפר עד שיתודה וישוב מלעשות כזאת לעולם.

ד) איזו היא תשובה גמורה, זה שבא לידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו, ופירש ולא עשה מפני התשובה, לא מיראה ולא מכשולון כח. כיצד, הרי שבא על אשה בעבירה, ולאחר זמן נתיחד עמה והוא עומד באהבתו בה ובכח גופו ובמדינה שעבר בה, ופירש ולא עבר, זהו בעל תשובה גמורה. ואם לא שב אלא בימי זקנותו אעפ"י שאינה תשובה מעולה, מועלת היא ובעל תשובה הוא. אפינו עבר כל ימיו ועשה תשובה ביום מיתתו ומת בתשובתו כל עונותיו נמחלין.

ה) ומה היא התשובה, שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו, ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד, שנאמר יעזוב רשע דרכו, וכן יתנחם על שעבר, שנאמר אחרי שובי נחמתי, ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם. וצריך להתודות בשפתיו ולומר ענינים אלה שגמר בלבו. וכל המתודה ולא גמר בלבו לעזוב החטא, הרי זה דומה לטובל ושרץ בידו שאין הטבילה מועלת לו עד שישליך השרץ וצריך לפרוט החטא שנאמר, אנא חטא העם הזה ויעשו להם אלקי זהב.

6) Even though repentance and crying out are laudable in general, they are especially so during the ten days between Rosh Hashana and Kippur, and are accepted immediately. Yom Kippur is a time of repentance for individuals and the public too, and it is the final moment of pardon and forgiveness for the Jews. Hence everyone must repent and confess on Yom Kippur.

7) The act of repentance and the day of Yom Kippur achieve atonement only for sins between man and God, such as if one ate forbidden food, engaged in forbidden relationships, etc. For sins between two people – such as when one person hurts another, or curses his friend, or steals from him, etc. – one cannot be forgiven until he repays what he owes to his friend and seeks resolution. Even if he returns what he owes, he must also seek forgiveness from him. Even if he only mocked him with words he must seek forgiveness until he grants it. If the friend does not want to forgive him, he summons a group of three people to plead with him and ask him to change his mind. If he is not satisfied, he brings him a second group and a third, and if he will not forgive him afterwards he may leave the matter alone, while the one who withheld forgiveness becomes the sinner. If he wronged his rabbi he must try again even 1000 times.

8) It is forbidden to withhold forgiveness out of cruelty. Rather, one should be read to be satisfied, and difficult to anger in the first place. When the one who seeks forgiveness from him asks for it, he must forgive him with his full heart and soul. Even if he was afflicted and wronged very much, he must not be vengeful or bear a grudge, for this is the way of the good-hearted Jews.

9) If one sinned against his friend and that friend passed away before he could ask for forgiveness, he can bring ten men to the graveside and state his confession in front of them: "I have sinned against the God of the Jews, and against so-and-so when I did such-and-such to him." If he owed him money, he must give it to his heirs, and if he does not know who the heirs are, he leaves it at the *Bet Din*.

10) Every year, the sins of all living beings are weighed against their merits on the day of Rosh Hashana. If one is found to be righteous, he is sealed for life, and if he is found to be wicked, he is sealed for death. The intermediate hang in the balance until Yom Kippur; if they have repented they are sealed for life, and if not they are sealed for death. This weighing is not quantitative but rather qualitative, and there are some single sins that take up several merits, and some merits that take up several sins, and only the Blessed One knows how to value the merits against the sins.

ו) אעפ"י שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה ימים שבין ר"ה ויוהכ"פ היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד. יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל יחיד ולרבים, והוא קץ מחילה וסליחה לישראל. לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים.

ז) אין התשובה ולא יוהכ"פ מכפרין אלא על עבירות שבין אדם למקום, כגון מי שאכל דבר איסור או בעל בעילה אסורה וכיוצא, אבל עבירות שבין אדם לחבירו כגון החובל את חבירו או המקלל חבירו או גוזלו וכיוצא, אינו נמחל לו לעולם עד שיתן לחבירו מה שהוא חייב לו וירצהו. ואעפ"י שהחזיר לו ממון שהוא חייב לו צריך לפייסו שימחול לו. אפילו לא הקניטו אלא בדברים צריך לפייסו עד שימחול לו. לא רצה חבירו למחול לו מביא לו שורה של שלשה בני אדם מריעיו ופוגעין (מפצירים) בו ומבקשים ממנו. לא נתרצה להם מביא לו שניה ושלישית, לא רצה מניחו והולך לו, וזה שלא מחל הוא החוטא. ואם היה רבו הולך ובא אפילו אלף פעמים.

ח) אסור לאדם להיות אכזרי ולא יתפייס, אלא יהא נוח לרצות וקשה לכעוס, ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול, מוחל בלב שלם ונפש חפצה, ואפילו הצר לו וחטא לו הרבה לא יקום ולא יטור, וזהו דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון.

ט) החוטא לחבירו ומת חבירו קודם שביקש מחילה, מביא עשרה בני אדם ומעמידם על קברו ויאמר בפניהם חטאתי לה' אלקי ישראל ולפלוגי זה שכך וכך עשיתי לו. ואם היה חייב לו ממון יחזירו ליורשים. לא היה יודע לו יורשים יניחנו בבית־דין.

י) בכל שנה ושנה שוקלין עונות כל אחד ואחד מבאי עולם עם זכויותיו ביום־טוב של ראש־השנה. מי שנמצא צדיק נחתם לחיים, ומי שנמצא רשע נחתם למיתה, והבינוני תולין אותו עד יום־הכפורים, אם עשה תשובה נחתם לחיים ואם לאו נחתם למיתה. משקל זה אינו כמותי אלא איכותי, ויש עון אחד שהוא כנגד כמה זכות, ויש זכות אחת שהיא כנגד כמה עונות, והוא יתברך יודע היאך עורכין הזכויות כנגד העונות.

11) Because of this idea, the custom of all Jews is to increase the amount of our charity, good deeds, and engagement with mitzvot between Rosh Hashana and Yom Kippur more so than at other times. We also all get up before sunrise during these ten days to pray in synagogue with supplications until daylight.

12) Do not say that we only need repentance for sins that involve an action, like licentious sex, robbery, or theft. Rather, just as one must repent from these, so too must he examine the bad parts of his character, seeking repentance for things like anger, hatred, jealousy, ridicule, gluttony, etc. Such sins are actually harder to atone than those involving an action, for when one is bogged down in these it is extremely difficult to draw back according to the verse "let the wicked forsake his way."

13) The highest repentance is the one that brings people back to God, drawing them in from afar: yesterday one was abhorrent, disgusting, remote, and abominable before God, but today he is beloved, attractive, close, and esteemed. Yesterday he was cut off from the Lord God of Israel, crying without answer, his *mistvot* torn asunder in front of him, but today he cleaves to God, as it is said "you who cleave to the Lord are all alive today."

יא) ומפני ענין זה נהגו כל בית ישראל להרבות בצדקה ומעשים טובים ולעסוק במצוות מר"ה עד יוהכ"פ יותר מכל השנה, ונהגו כולם לקום בלילה בעשרת ימים אלו ולהתפלל בבתי־כנסיות בדברי תחנונים ובכיבושין עד שיאור היום.

יב) אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה, כגון זנות וגזל וגניבה, אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו, כך הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו ולשוב מן הכעס ומן האיבה ומן הקנאה ומן ההתול ומרדיפת המאכלות וכוצא בהן, מן הכל צריך לחזור בתובה. ואלו העונות קשים מאותן שיש בהן מעשה, שבזמן שאדם נשקע באלו קשה הוא לפרוש מהם וכן הוא אומר יעזוב רשע דרכו.

יג) גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה, ומקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנואי לפני המקום משוקץ מרוחק ומתועב, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד. אמש היא מובדל מה' אלקי ישראל, צועק ואינו נענה, ועושה מצוות וטורפין אותן בפניו, והיום הוא מובדק בשכינה, שנאמר ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום.